

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Σ Α Τ Υ Ρ Ε Σ

I

Γυναίκα πήρα, φίλοι μου, μα ήταν προκομμένη. Μή μου την εματιάσατε την κακομοιρασμένη; Ή ψείρες και ή κόνιδες ήταν τα μετρητά της και ή άραχνες του σαπιού ήταν τα προικιά της. Όχτώ καρβέλια σπιτικά θέλει στην καθησιά της και μιάμιση όκιά τυρί σε κάθε μπουκουνιά της. Μιά κάθε πρώτη του Μαγιού μου βάζει τη μπουγάδα και τίνε βγάξει, μα το Θιό, τη Μεγαλοδομάδα.

II

Ή γυναίκα ή προκομμένη και την Πέμπτη τα λογιάζει, σε δουλειές είν' βουτηγμένη. την Παρασκευή μαζώνει. Τη Δευτέρα έκομιόταν το Σάββατο τα διπλώνα, και την Τρίτη σηκωνόταν, και την Κυριακή έρωτα: — Κάνετε, κορίτσια, ρόκα;

III

Μιά γρηά άσχημομούρα, δέν έντροπέσαι, καϊμένη; κατσιφούρα και καμπούρα, Κουφαθήκανε τ'αύτ'ά σου, του καθρέφτη της θαρού (σε, πέσανε τα δόντια σου. — Φύγετε, καταραμένα, σαν τρελλή παραμυθούσε: λείψετε από έμένα. — Κρίμα, κρίμα τέτοιου σώ- (μου — Άντρα ζήτησ' ή καρδιά (μου) τώρα στα γεράματά μου. Βέβαια εινε άμαρτία. Θέλω τον και παλληκάρι. και μεγάλη δυστυχία! κιτρολεμονιάς κλωνάρι. Τά κορίτσια την άκουσαν, θέλω τον και παλληκάρι, και την έπεριγελούσαν. γιαντ' ό Χάρος θά σάς — Μωρ' γρηά κατσουφια- (σμένη, (πάρη!

IV

Κάτω στην Άγια Βαρβάρα και μου έσκόσαν το κε- ελα μιά παληά κοιμπάρα. (φάλι. Δυό και τρεις την έβδο Πονηρός όπου 'μουν, Θέ (μου, (μάδα δέν με πιάσανε ποτέ μου. Πονηρός όπου 'μουν, Θέ Μόν' με πιάσανε την Πέ- (φτη (μου, και με δείρανε σαν κλέ- δέν με πιάσανε ποτέ μου. Μόν' με πιάσαν' μιά φορά και μου σπάζαν τά πλευρά. Πονηρός όπου 'μουν, Θέ (μου, δέν με πιάσανε ποτέ μου. Μόν' με πιάσαν τη Δευ- και στο ξύλο με χορτάσαν. (τέρα (μου, Πονηρός όπου 'μουν, Θέ (τέρα (μου, δέν με πιάσανε ποτέ μου. Μόν' με πιάσαν τον πα- και με κάνανε σφουγγάτο. Πονηρός όπου 'μουν, Θέ (μου, δέν με πιάσανε ποτέ μου. Μόν' με πιάσαν την Τρίτη και μου σπάζαν τον πλευ- Πονηρός όπου 'μουν, Θέ (μου, δέν με πιάσανε ποτέ μου. Μόν' με πιάσαν την Τε- και με ψήσαν και με βρά- (οίτη (μου, (σαν... (τράδη (μου, (σαν... (V

Τρεις κοπέλλες λυγρές και παρακαλιότανε: πάν το δρόμο μοναχές, — Θέ μου, δες μου βαγγελιά, πάν τον άμμο παίζοντας, να χυθώ να πάρω μιά, τά πανιά λευκίονοντας, την καλύτερη Ρωμηά. Λέει ή μιά της άλλης: Κι' αν δέν την έφιλαγα, — Μωρ' έδω που πάμε έμεις να μου κόβαν τα φτερά, να μη λάχη κι' είν' κανείς να τα πάν του βασιληά, και μās πάρεη τά πανιά να τα ιδή ή βασιλίσσα, και φιλήσει και χαμμιά. Σταυραητός καθότανε να ειπή πώς την έφιλησα...

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Στον Έπαχτο πιστεύουν δι' άμα λαλήσει ή κόττα την ώρα της άνατολής του ήλιου, θα πεθάνη κάποιος συγγενής. Άμα όμως λαλήσει τη δύση του ήλιου, θα πεθάνη κάποιος άπ' το σπίτι.

Στη Ζήλιστα πιστεύουν δι' άμα πρόκειται να πεθάνη κανένας άπ' το σπίτι, το προξύμι δέν εγί- νε τ'αυ, ούτε μέσα σε εικόσιτέ- σερεις ώρες.

κάνη υποχώρησης. Σ' όλες του τις στιγμές ήταν ό ίδιος. Δέν άλλαξε πεποιθήσεις κι' έμενε πιστός στο ιδεώδες του. «Δυνατόν άλλοι, έλεγε, να είνε περισσότερον μορφωμένοι από εμέ: αλλά κανείς δέν έχει την ενστάθειαν εις τās πεποιθήσεις, όσην έχω: κανείς δέν έχει την καρτεριαν της ψυχής μου και την τόλμην της καρδιάς μου».

Μέσα στις λέξεις αυτές καθρεφτίζεται διόκληρος ό χαρακτήρας του Ίακωβάτου. Έτσι εξηγούνται τα όσα έμαρτύρησε, χωρίς ποτέ να παραπονεθί, χωρίς να γογγύξη, χωρίς να καμφύθ. Έτσι και στην άπάντησι πούδωσε στο Στίβενς, δέν βλέπουμε παρά την άπεικόνισι του χαρακτήρα του. Δυστυχώς ή άπάντησι εκείνη ήταν ή άπαρχή των νέων περιπετειών του Ίακωβάτου: Χωρίς πεντάρα στην τσέπη, χωρίς καν να δη τη γυναίκα του, την Εύανθια Σολωμού, και τα παιδιά του, που κυριολεκτικώς έλάτρευε, άρπάζεται και ρίχνεται σε άγγλικό πλοιο, το όποιο απέπλευσε άμέσως γιά τη Ζάκυνθο. Έκει φυλάσσεται γιά λίγες μέρες, ως πού τελειωτικά μεταφέρεται στα Κόθηρα, στον τόπο της έ- ξορίας του. Ή ζωή του στα Κόθηρα υπήρξε μαρτυρική. Κατέλυσε σε μιά καλύβα, δίχως στέγη. Τροφή δέν τουδιναν κι' αναγκαζόταν να τρέφεται από τα χόρτα που μάζευε. Βρισκόταν συνεχώς υπό την επί- βλεψη Άγγλων στρατιωτών, που δέν του έπέτρεπαν καμμιάν έπικοινωνία με τους κατοίκους του νησιού. Και μολαταύτα ό Ίακωβάτος, μέσα από την κόλασι αυτή των στερησίων και των περιορισμών, ά- πευθύνόμενος στη Γερουσία της Έπτανήσου, έγραψε στην Άναφο- ρά του τα εξής θαρραλέα λόγια:

«Η Ύψηλη λεγομένη Άστυνομία δέν ειχε κανένα δικαίωμα να επιθέση εναντίον μου την έλευθεροκτόνον αυτήν χείρα και άφρησ, ως όνυξ γυ- πός, να με άραρπάση από τους κόλπους της οικο- γενείας μου, να παραβιάση το άσυλον της οικίας μου, να κατατρομάξη και άρφήση έξημον την σύζυ- γον και τα τέκνα μου και να προσένηθον τον έντελη έλεθρον εις τά συμφέροντά μου... Η πράξις αυτή άλλο δέν εινε ειμή κατάχρησις, βία και παρανομία. «Όθεν οι διενεργήσαντες αυτήν εινε υπεύθυνοι δι' έλας τās συνέπειας». Ζητούσε άποζημίωσι γιά όσα έπαθε ως διζηθός, ως δημοσιογράφος, ως διευθυν- τής τυπογραφικού καταστήματος και ως έξόριστος γιά έξοδα διατροφής. Άλλά τόσον ή Γερουσία, όσο και ή Άγγλική Προστασία, έκόφτεσαν στην άνα- φορά του Ίακωβάτου. Τόν θεωρούσαν πολιτικώς νε- κρό. Η Καμάρλλα των άρχόντων, της διοικήσεως και της πλουτοκρατίας έξεδίκειτο τον φανατικό δημογρά- τη, πούθελε να ταράξη την ήσυχία της και να προ- σβάλη τά συμφέροντά της.

Άλλά τα λαϊκά στοιχεία της Κεφαλληνιάς, οι φι- λελεύθεροι κι' οι ριζοσπάστες, καθώς κι' οι χωρικοί, δέν είχαν λησιμονήσει τον Ίακωβάτο. Η Έξορία του φανάτσε περισσότερον τους φίλους του και πολλα- πλάσιαν τους όπαδούς του. Ο μαρτυρικός βίος του τον ανέβασε στη συνείδησι του λαού και τον άγιο- ποίησε μέσα στη φαντασία του. Έτσι, στις έκλογές που γίνηκαν τότε, στις πρώτες έλεύθερες εκλογές ύστερα από την έλευθεροτυπία, στα 1850, ό Ίακω- βάτος παίρνει τους περισσότερους ψήφους στην Κε- φαλληνία. Βγαίνει βουλευτής, αν κι' άπόν, αν κι' έ- ξόριστος, αν κι' ό Καταχθόνιο κι' ή Άγγλική Προ- στασία με λύσσα πολέμησαν την κάλη του. Και δέν ήταν μόνος ό Ίακωβάτος που βγήκε βουλευτής από τους ριζοσπάστες. Οι περισσότεροι βουλευται της πε- ριφέρειας Θ' Συνόδου ήταν ριζοσπάστες και μεταρροημιστές, που ζη-τούσαν την κατάλυσι της Προστασίας και την Ένωσι. Πρώ τέτοιος καταστάσεως, ό Ουάρδος κι' οι Καταχθόνιοι προς στιγμήν υποχωρούν. Στέλνον άπόπλοιο στα Κόθηρα που παραλαβαίνει τον Ίακωβάτο και τον φέρνει στην Κέρκυρα. Η άφιξι του χαιρετίστηκε με έξαλλο ένθουσιασμό από τα λαϊκά στοιχεία και θεωρήθηκε ως άνατολή μιάς νέας καταστάσεως πραγμάτων. Και πραγματικώς από τότε άρχίζει στην Έπτανήσο ό μεγάλος ένεινος άγώνας ενός μικρού λαού εναντί- ον ενός κολοσσού, μιάς χούφτας ένπνευσμένων και δυνατών ανθρώ- πων, εναντίον μιάς ώργανωμένης Αυτοκρατορίας, της μεγαλείτερας του κόσμου, που θα καταλήξη σε θρίαμβο της Ένώσεως. Αναμφισβή- τητα, ό άγώνας των Έπτανήσων εινε ένα από τα μεγαλειότερα πολι- τικά γεγονότα του δεκάτου έννάτου αιώνα. Εινε ή πρώτη υποχώρησι της Άγγλιας στο ζήτημα των ένδοκίτητων κι' ή πρώτη μεγάλη νίκη ενός μικρού έθνους μέσα στην τόσο σκοτεινή συνωμοσία των άνακτο- βουλιών άπέναντι των υποδούλων λαών.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΕΠΟΥ

Ή αλεπού όταν κοιμάται, μετράει κόττες στ' όνειρό της. (Ρωσική).

Ή φρόνη αλεπού δέν τρώει ποτέ της καττες άπ' τα κοττέταια πούναι στη γειτονιά της. (Γαλλική).

Μιά αλεπού έχει πιο πολύ μυα- λό από δέκα γαϊδάρους. (Γερμανική).

Ή έξυπνη αλεπού δοξάζει τρεις άγιους. (Άγγλική).

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Στον Έπαχτο πιστεύουν δι' άμα λαλήσει ή κόττα την ώρα της άνατολής του ήλιου, θα πεθάνη κάποιος συγγενής. Άμα όμως λαλήσει τη δύση του ήλιου, θα πεθάνη κάποιος άπ' το σπίτι.

Στη Ζήλιστα πιστεύουν δι' άμα πρόκειται να πεθάνη κανένας άπ' το σπίτι, το προξύμι δέν εγί- νε τ'αυ, ούτε μέσα σε εικόσιτέ- σερεις ώρες.